

Covid-19 dēļ atcelta ceļojuma vietā tūristi varēs izvēlēties alternatīvu piedāvājumu vai pilnu iemaksātās naudas atmaksu

Date : 08/06/2020

Saeima šā gada 5. jūnija sēdē pieņēma Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumu (turpmāk – likums), kas cita starpā nosaka arī īpašu regulējumu kompleksajiem tūrisma pakalpojumiem pēc krīzes periodā.

Ekonomikas ministrs Jānis Vitenbergs: *“Vīrusa izplatības ierobežošanai ieviestie pasākumi vissmagāk skāra tūrisma nozari, burtiski apstādinot tūrisma uzņēmumu darbību. Tika atcelti gan plānotie ceļojumi, gan netika rezervēti jauni.*

Cietuši gan iedzīvotāji, kuri bija iegādājušies ceļojumus uz noteiktiem galamērķiem, gan tūrisma operatori un aģenti, kuri par ceļojumu organizēšanu saņēmo naudu jau iemaksājuši avio satiksmes pārvadājumu reisos, viesnīcu un citās rezervācijās. Šobrīd šie līdzekļi ir iesaldēti pasaulē apstādinātās tūrisma krīzes dēļ un tūlītēja līdzekļu atgriešana par nenotikušiem ceļojumiem var izraisīt tūrisma operatoru masveida bankrota gadījumus.”

“Tāpēc aicinu gan ceļotājus, gan tūrisma operatorus šajā situācijā būt saprotošiem, un savstarpēji vienoties par iespējami labākajiem risinājumiem – patērētājiem pieņemt apliecinājumus, tādā veidā atbalstot nozari, savukārt ceļojumu organizatoriem respektēt patērētājus, kuriem, iespējams, nenotikušā ceļojuma dēļ zaudētie līdzekļi ir šobrīd kritiski nepieciešami,” aicina ekonomikas ministrs.

Saskaņā ar likumu **tūrisma operatori naudas atmaksas vietā par nenotikušu**

ceļojumu ceļotājiem varēs izsniegt apliecinājumu jeb vaučeri (turpmāk - apliecinājums) par neizmantotā ceļojuma vērtību. Ceļotājs **apliecinājumu varēs izmantot cita ceļojuma iegādei pie konkrētā tūrisma operatora** par to summu, kuru ceļotājs ir samaksājis tūrisma operatoram vai aģentam, ar kura starpniecību iegādāts kompleksais tūrisma pakalpojums. Vienlaikus spēkā paliek arī iespēja ceļotājam saņemt pilnu samaksātās naudas atmaksu par nenotikušu ceļojumu.

Patērētāju tiesību aizsardzības centra direktore Baiba Vītoliņa: *“Šajā normatīvajā regulējumā ir labi sabalansētas patērētāja iespējas izvēlēties un saņemt labu alternatīvu risinājumu garantēta vaučera veidā, tajā pašā laikā tiks dotas iespējas izdzīvot komplekso tūrisma pakalpojumu sniedzējiem šajā dziļās krīzes brīdī. Ja mēs kā patērētāji vēlamies ceļot arī turpmāk, ir svarīgi, lai šie tirgus spēlētāji turpina darboties.”*

Tūrisma operatora izsniegti **apliecinājumi būs derīgi līdz pat 12 mēnešiem no ārkārtējās situācijas valstī atcelšanas dienas.** Savukārt, ja ceļotājs neizmanto apliecinājumu tā derīguma termiņā, 14 dienu laikā pēc termiņa beigām viņš varēs saņemt pilnu samaksātās naudas atmaksu.

Ceļotājs varēs izmantot izsniegto apliecinājumu vienam vai vairākiem ceļojumiem, kā arī nodot to citai personai vai personām, par to iepriekš vienojoties ar tūrisma operatoru.

Vienlaikus ceļotājs un tūrisma operators varēs vienoties arī par īsāku apliecinājuma izmantošanas termiņu, vai arī par citu alternatīvu risinājumu, tai skaitā naudas atmaksu. Likums paredz atļaut ceļotājam un tūrisma operatoram abpusēji vienoties arī par naudas atmaksas termiņu, vai izvēlēties tomēr tūlītēju naudas atmaksu. **Tas nozīmē, ka ceļotājam tiek saglabāta izvēles brīvība pieņemt apliecinājumu vai saņemt naudas atmaksu. Gadījumā, ja puses nespēs panākt vienošanos par citu atmaksas termiņu, ceļotājam pienākas visas naudas atmaksas atbilstoši spēkā esošajam regulējumam.**

Apliecinājumu varēs izdot tikai tāds tūrisma operators, kurš ir saņēmis speciālo atļauju jeb licenci un kuram ir spēkā esošs nodrošinājums. Līdz ar to **apliecinājums tiek garantēts ar apdrošinātāja izdotu apdrošināšanas polisi vai kredītiestādes izdotu garantiju** - nodrošinājumu atbilstoši nodrošinājumā paredzētajam saistību apjomam.

Līdzīga prakse apliecinājumu jeb vaučeru izsniegšanai novērota arī citviet Eiropā. Šādu sistēmu ir ieviesušas tādas valstis kā Beļģija, Horvātija, Francija, Grieķija, Itālija, Malta, Nīderlande, Polija, Norvēģija, Spānija u.c. Līdzīgu risinājumu ieviesušas arī Latvijas kaimiņvalstis - Lietuva un Igaunija.

Kā zināms, saistībā ar Covid-19 vīrusa izplatību tika noteikta virkne ierobežojošu pasākumu, kas **būtiski ietekmēja tūrisma nozares darbību, liedzot ceļošanas**

iespējas, tādējādi apstādinot tūrisma aģentu un operatoru darbību.

Atbilstoši ES direktīvā noteiktajam, atceltu ceļojumu gadījumos tūrisma operatoriem ir jāatgriež ceļotājiem iemaksātā nauda. Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības centra sniegto informāciju, tūrisma operatoru uzņemtās saistības pret ceļotājiem šobrīd sastāda līdz 18.milj.EUR.

Līdz ar to daļā gadījumu operatoriem nav iespēju operatīvi atgriezt naudu patērētājiem, jo, lai iegūtu konkurētspējīgu cenu tūrisma operators veic pamata pakalpojumu (tūristu mītne, avio biļetes u.c.) iegādi ar priekšapmaksu pat gadu uz priekšu. Turklāt, jaunu ceļojumu pārdošanas un ceļojumu īstenošanas neiespējamība pakļauj tūrisma operatoru vēl lielākam maksātnespējas riskam.

Ekonomikas ministrija